

Telefon št. 3040

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posameznik na številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravištvo v Ljubljani. Št. Peterska vojašnica. Telefon št. 3040

Razmišljajte o rešitvi vprašanja vojnih žrtev

Ko smo imeli po več letih zopet invalidski kongres, so delegati iz vseh strani prinašali svoja poročila in kritike o slabem stanju vojnih žrtev.

Samo poslabšanja, redukcije, ukinitve, zaostanki prejemkov, nepoštovanja tega in onega?

Tako izgleda stanje po letu 1929, ki je od dne do dne slabše.

Že nekaj časa poprej je bilo slišati priznanje, da take rešitve invalidskega vprašanja ni mogoče pustiti. Za to so se interesirali poslanci in kritiko je bilo čuti celo v parlamentu.

Močan opomin pa je napravil zadnji invalidski kongres, iz katerega ste čuli izjave ministrov odposlancev.

Že samo priznanje, da je današnje invalidsko stanje res preslabo, daje pogoj, da ga je treba zboljšati.

Naše združenje je sklenilo, naglo zbrati in pripraviti svoje predloge za spremembe, ki naj bi jih predelale komisije in na jesen razpravljala o njih narodna skupščina. Naše zahteve pa se ne morejo dosti nanašati na finančno, pač pa bolj na pravnozaščitno ali socialno podlago.

Mi vidimo in slišali smo izjave, da so danes težki časi, ki tarejo cel svet in v teh časih je tudi težko kaj zboljšati.

Naši predlogi morajo biti tedaj usmerjeni na podlago, ki omogoča nekaj napraviti. Ta problem pa je vsekakor težak. Treba je statistično ugotoviti naš stalež po skupinah, potem pa računati. Treba je pomisliti, kako naj dobi, ako ima naš invalid danes 150 Din, povišano na 200 Din ali 300 Din?

To bi državne izdatke podvojilo ali še več, in v današnjem času ni s tem računati.

Že to, ako vrnemo invalidnino vsem onim, ki so jo po večini neopravičeno izgubili, in kar se s pravilnim rešenjem mora zgoditi, poveča zelo državne izdatke. Potem pa recimo, da davek sploh ne sme vplivati na prejetje, ali vsaj cenzus naj se poviša, in tako pridemo na ogromno višje denarne potrebe.

Zato je revizija invalidskega vprašanja stavljena na velike težkoče in ovire. Vsekakor bi se morali izdatki nekoliko povišati, če se hoče invalidsko vprašanje zboljšati.

Pri tem sistemu zaščite, kakor ga imamo, drugače skoro ni mogoče. Kaj pa je pravzaprav bistvo današnje zaščite in pomoči? Glavno je invalidnina, vse drugo je postranska stvar. Zdravljenje, ortopediranje, učenje in zaščita prvenstva za službe so nekako vse ostale zaščite, drugega pa itak ni. Te štiri zaščite pa prihajajo le deloma, nekatere pa celo prav nič vpoštev, ker se na ta način kakor so predpisane, skoro ne morejo izvajati.

Za učenje ni invalidskih domov in šol, deca sploh ni prišla nikdar vpoštev, za službe in prvenstvo pa tudi pritožbe nič ne zaležejo, ako ni proste volje delodajalčeve. Glavno in skoro vse je tedaj invalidnina.

Z ozirom na to, da so naše vojne žrtve po večini kmečkemu stanu, jim je glavna mesečna denarna dajatev. Zato pa mislijo, da ako invalidnine ne dobivajo, potem sploh niso več invalidi ali vdove. Pri vdovah in sirotah je fiktivno tako, ker drugače sploh niso zaščitene.

Ravno to dejstvo, da se oni, ki izgube invalidnino, sploh ne smatrajo več za vojne žrtve, napravljajo toliko pritožb in nezadovoljstva, ker se vsak prizadeva, kako bi prišel nazaj do in-

validnine. Nasprotno pa zakon stavlja različne pogoje za prejetje invalidnine, da se stanje drži na finančni možnosti.

Taki pogoji so: davčna podlaga, kazni, moralnost, službe itd. Na ta način imamo take redukcije, ki so v skrajno slabem in obupnem telesnem, gmotnem in duševnem položaju, pa brez zaščite. Razumljivo je, da to stanje prikazuje skrajno slabe slike v javnosti.

Odvreči invalida brez noge, da ni več invalid, je nesmiselno, na drugi strani pa tudi nesocialno. Če se hoče torej invalidsko vprašanje smotreno rešiti, ga je treba postaviti na popolnoma drugo podlago, ali pa nuditi toliko sredstev, da bodo lahko vsi deležni znatnejše invalidnine.

Drugo je nemogoče, torej je treba iskati prvo.

Invalidski zakon mora zaščititi vsakega vojnega poškodovanca v toliko, v kolikor zaščite potrebuje. Zato ne sme reducirati nobenega iz vzroka premajhne ali nepotrebne invalidnosti, ali pa iz njegovih gmotnih ozirov.

V prvi vrsti mora skrbeti za ekstenzivne možnosti in zdravstvo. To pa je mogoče le na ta način, da se fiktivno postavi vsakega do nekega zaposlenja, ako ga potrebuje, ne pa da se mu dá le neko gotovo prvenstvo.

Treba je nekoga, ki bo to izvajal. Ali ne spadajo trafike in druge državne prodaje samo vojnim žrtvam in marsikateri posli bi se pridržali lahko samo njim? Ako postane invalid začasno ali trajno delanezmožen ali brez posla, ga je treba preskrbeti, ako nima zemljišča ali drugega imetja. Treba je, ali urediti s posebnimi prispevki neke sklade za onemoglost in starost, iz katerih se taki podpirajo ali deloma vzdržujejo tozadevni azili, n. pr. slično kot socialno zavarovanje, ali pa urediti posebno tozadevno preskrbo pri občinah slično kot je to v Nemčiji.

Zdravstvo mora imeti vsak vojni poškodovanec, ne glede na to, ali dobiva druge pomoči ali ne.

Kaj pa invalidnina?

Če se postavimo na stališče odškodnine, bi jo moral dobivati vsak vojni poškodovanec ali vdova in sirota, pa naj si bo še tako majhna. Ako pa jo smatramo za podporo tako, da jo dobivajo samo siromašni in čim bolj potrebni, se mora vsekakor regulirati na drugi podlagi.

Sedanji načini niso pravilni. Davčna podlaga je neenakomerna in nezanesljiva. Tudi so prevelike razlike med kmeti, uslužbenci, obrtniki in ostalimi. Tako nista enaka zadolžen in nezadolžen kmet, pa tudi ne trafikant in trgovec ali kmet, ali uslužbenec s stalno plačo in trafikant.

Pri enih gre podlaga po davkih, če so zadolženi ali nezadolženi. Drugi zopet plačajo od obrta po več vrst davkov, višina cenzusa pa je zanje ista. Tretjim pa se računa le višina plače kot cenzus. Edino pravo razmerje bi bilo, ali višina plače, ali višina dohodkov, po katerih se davek odmerja, ali pa velikost zemljišča.

V tem razmerju se mora med vpoštev prihajajoče višina invalidnine regulirati po sredstvih, ki so na razpolago. K tem sredstvom pa bi bilo pridati gotove periodične dajatve, ki bi jih bilo ustanoviti, in sicer od monopola, vplačila državnih dobaviteljev itd., da bi ta sredstva ojačala državni budget.

Ker bi se vsled takega popravka krivičnih redukcij stalež vojnih žrtev sigurno povečal, je mogoča regulacija

pokojnin ali s povečanjem budžeta tudi potom novoustanovljenih prednavedenih dajatev, ali s sorazmerno redukcijo višine invalidnin, ali pa če se prejemanje istih postavi pod drugačne pogoje, t. j. po višini plače, dohodkov in obsegu zemljišča in stavi drugačna meja med siromašnimi in nesiromašnimi.

Važno za zboljšanje invalidskega vprašanja pa je tudi invalidsko sodstvo (reševanje).

Sedanji način je vsekakor preokoren, ker je preveč centraliziran.

Sistem rednih civilnih sodnih instanc, ki smo ga že imeli, je bil bolj elastičen, čeprav tudi ni bil popoln. Treba je preveč prijavljanja, namesto da bi šlo reševanje od komisijskega pregleda redno naprej do konca. Pri tem pa je preveč terminov, katerih primitiven človek niti ne more poznati.

Sedanji pogoji vpoštevajo le negativne, ne pa tudi pozitivnih sprememb stanja vojnih žrtev, kar je zelo ne-

stvarno. Reševanje pa zavlačujejo največ instance, preko katerih mora iti vsako rešenje.

Povsod so pri reševanju merodajne nižje instance, višje pa le za pritožbe. Invalidski predmet bi moral biti pravomočen že pri prvoinstančnem invalidskem sodišču. Višje invalidsko sodišče pa bi moralo biti kompetentno le za pritožbe in zadeve občege značaja in tolmačenja. Pot, ki jo mora sedaj napraviti vsak akt, pa zavleče zadeve v neskončnost.

Revizija sedanjega invalidskega vprašanja pa bi morala dovoliti vsem onim, ki so bili do leta 1923 priznani, da smejo vložiti ponovno sojenje z dokazi, ki bi jim dajali pravice po reviziji zakona. To je važno zato, ker invalidski zakon posega v pretekli čas in razveljavlja že pravomočna invalidska rešenja.

Take pogoje bi bilo treba vpoštevati, če se hoče invalidsko stanje res zboljšati.

Pojasnilo glede zaostalih invalidnin

Krajevni odbori in posamezniki vprašujejo, kdaj bodo izplačane razlike in zaostale invalidnine iz prejšnjih let, ali se bodo dostavile vsem naprej potrebne in kdaj?

Radi teh vprašanj je Oblastni odbor zabil Dravsko finančno direkcijo v Ljubljani za pojasnilo.

Ista nam je sporočila dne 2. julija t. l. sledeče:

»Obveščamo vas, da bomo razposlali tekom tega meseca v podpis priznanice za invalidske prinaldženosti iz prejšnjih računskih dob vsem onim invalidom in rodbinam, ki so bili prevedeni s pravomočnimi rešenji na prejemke po invalidskem zakonu iz leta 1929 in kojim doslej te priznanice niso bile še dostavljene.

Pri tej priliki vas naprošamo, da izvolite potom vaših Krajevnih organizacij obvestiti vse prizadete invalide in rodbine, da v bodoče ne pošiljajo na naš naslov nepotrebnih urgenc za izplačilo zaostankov, ker željamo in prošjam prizadetih itak ne moremo ustreči, dokler ne prejmemo od ministrstva odnosnih izplačilnih naredb.

Čim pa nam ministrstvo izda izplačilno naredbo, izvršimo v vsakem primeru čimprej izplačilo.

V današnji številki objavljamo tudi posebni poziv, da naj vsi dotični, kateri imajo dobiti zaostanke, vložijo prijave po formularju, ki ga tamkaj označujemo.

Ni pa treba pošiljati samih vprašanj: »Kdaj bom dobil«, ali pa prošnji, da naj se takoj nakaže.

Kakor vidite iz pojasnila, to ne zaleže nič in je škoda za poštino.

Že večkrat smo v našem listu pojasnjevali način plačevanja zaostankov, pa kljub temu naši tovariši in tovarišice ne upoštevajo tega in neprestano pišejo za informacije in za nakazilo.

Kredit iz državnega budžeta znašajo vedno tolike svote, kolikor je potreba za dotično leto.

Državni proračun traja za dobo od 1. aprila vsakega tekočega leta do 31. marca prihodnjega leta.

Ko pa tako proračunsko leto mine, potem dotični krediti zapadejo, ali prenehajo, ker stopi na mesto starega, v veljavo zopet nov proračun.

Ko proračun preneha veljati, invalidi pa nimajo še rešeno, da bi se jim lahko izplačalo, ostanejo njih svote nedvignjene in zapadejo.

Zato pa finančna direkcija izplača potem, ko pride rešenje, razlike za nazaj vedno samo do 1. aprila, ker od tedaj velja tekoči budget, iz prejšnjih zapadlih let pa nima več kritja.

Da zamorejo dotični dobiti zaostanke, zbere finančna direkcija o njih pobotnice, izračuna potrebe ter zaprosi ministrstvo financ za otvoritev posebnih sredstev v svrhu izplačila samih zaostankov.

Kadar dobi nakazilo, ozir, odobrenje, potem zamore izplačati zaostanke.

Iz tega se vidi, da ni mogoče drugače izplačati in je vsako moledovanje in dopisovanje popolnoma brez pomena, ker se ne more delati izjem, ko pa se otvorijo sredstva, dobi brez prošnje vsak dotični takoj nakazano.

Za izplačilo zaostalih invalidnin

Mnogo se je nabralo zopet neizplačanih razlik ter zaostalih invalidnin.

Na vsestranske prošnje in vprašanja naših tovarišev in tovarišic se Oblastni odbor stalno interesira za čim hitrejšo nakazilo.

Dravska finančna direkcija v Ljubljani nam je iz prijaznosti dala sledeče podatke:

Vsem onim, ki imajo na zaostankih iz prejšnjih let prejeti še invalidnino ali samo razlike med staro in novo invalidnino, ako so dobili že nova rešenja, bo te dni razposlala Dravska finančna direkcija pozive, da naj predložijo pismene prošnje.

Prošnje naj bi se glasile sledeče:

»Podpisani prosim, da bi se mi izplačala zaostala invalidnina za čas od do, ker mi ista ni bila izplačana zato, ker je Dravska finančna direkcija dobila rešenje po invalidskem zakonu iz leta 1929 že po preteku proračunske dobe.

Rešenje Višjega invalidskega sodišča imam z dne br.»

Mogoče, da bodo vsi dotični dobili naprej v podpis pobotnice.

Pobotnice je treba potem vrniti, ker jih pošlje fin. direkcija v Beograd radi otvoritve potrebnih izrednih kreditov.

Dodatno smo zvedeli pri Dravski finančni direkciji, da naj oni, ki imajo zaostane in razlike invalidnin, vlagajo prijave po prednavedenem vzorcu šele takrat, ko dobijo pozive od Dravske finančne direkcije, in ne prej.

Ker bo poslan za vsako budžetno dobo po en poziv, naj dotični vložijo po toliko vlog, kolikor dobe pozivov.

Za vsako budžetno dobo mora biti posebna vloga. Zato ni treba poprej pošiljati vlog, ker nihče ne ve, koliko ima dobiti pozivov.

Vsak naj na to pazi.

Za zadrugarje

Prav za prav ta izraz za naše razmere ne velja, ker rodbinskih zadrug pri nas sploh nimamo. Vendar pa se glase rešitve: »ker je v zadrugi« in plačuje ista nad 120 Din letnega neposrednega davka, zato mu ne pripada invalidnina.

Ta določba je zelo prizadela mnogo naših invalidov, ker jim je zato odvzeta invalidnina.

Vendar pa smemo smatrati, da velja vsak slučaj za zadrugarstvo, čeprav imajo nekateri kljub temu odbito.

Glede smatranja zadrug je treba vpoštevati ali pojmiti sledeče razlike:

Tekst, ki ga ima čl. 98 invalidskega zakona, je bil precej nerazumljiv, vendar pa je popravljen z dodatnim invalidskim zakonom z dne 4. dec. 1929.

In sicer je § 7 tega dodatnega zakona skoro popolnoma spremenil prvotni tekst § 98 inv. zakona.

Kar se tiče zadrug, pravi navedena sprememba ozir. dopolnitev sledeče:

»Pri vojnem invalidu se jemlje vpoštev davek, katerega je plačeval v času onesposobljenosti na svojo lastno imovino. Ako pa je bil takrat v zadrugi, pa oni del zadrugnega davka, ki je takrat pripadal na njegovega očeta s polnoletnimi sinovi, odnosno ako oče tedaj ni bil več živ, oni del davka, ki je pripadal na invalida.«

Iz teh besedi se more jasno sklepati sledeče:

I. Ako je bil invalid v času, ko je postal nesposoben, še doma v družini, pa je bil oče takrat še živ, potem se jemlje zadrugni davek vpoštev.

II. Ako pa je oče poprej umrl, kakor je bil invalid onesposobljen, potem pa se jemlje le invalidov delež davka.

Vendar pa velja zakon določno, da se v slučaju, ako je vpoštevati zadrugni davek, jemlje vpoštev le oni davek, ki ga je plačeval oče s polnoletnimi sinovi.

To znači, da se davek deli med vse tedanje družinske člane, ki so bili v času onesposobljenosti doma (čeprav danes niso več vsi dotični). Po razdelitvi pa se odbijejo vsi deleži mladoletnikov in ženskih družinskih članov.

Kajti to potrjuje zakon še v poznejšem odstavku, ki pravi: »Kot zadruga se smatra skupnost življenja in imetja očeta s polnoletnimi sinovi.«

Torej zakon pravi: le očeta in ne tudi matere. (Logično, ker poprej vendar določa drugače, če je oče že umrl.) Pa tudi pravi »s polnoletnimi sinovi« in ne s hčerami in mladoletnimi sinovi.

Iz vsega tega razmerja pa se pojavljajo v praksi različni slučaji.

1. Invalid je bil v času onesposobljenosti doma pri očetu in polnoleten.

V takem slučaju se jemlje zadrugni davek očeta in vseh polnoletnih sinov. Vendar pa se v rešenjih jemlje celotni zadrugni davek, kar nikakor ni pravilno.

2. Invalid je bil v času onesposobljenosti doma pri očetu, toda mladoleten.

V takem slučaju se njegov osebni delež davka z drugimi mladoletnimi brati ne vpoštevja. Tudi v teh slučajih rešenja vpoštevajo nepravilno celotni zadrugni davek.

3. Invalid pred onesposobljenjem sploh ni bil doma pri očetu, pač pa v samostojni službi.

V tem slučaju sploh ni bil v zadrugi, a vendar ga rešenja smatrajo kot zadrugnika. Dotični mora v pritožbi priložiti potrdilo delodajalca in izjavo občine.

4. Invalid v času onesposobljenosti ni bil v zadrugi, temveč v službi, danes pa je doma v zadrugi.

Po zakonu velja zadrugništvo samo, ako je bilo v času onesposobljenosti, ker nič ni rečeno o sedanjem zadrugništvu.

5. Invalid je danes v zadrugi pri materi, bratu, sestri ali svaku, ki je doma gospodar.

V takih slučajih pa je treba vpoštevati, ako ni bil v času onesposobljenosti tudi doma pri očetu v zadrugi. Toraj je

pri tem samo vprašanje, če je oče umrl pred invalidovim onesposobljenjem. — Ako ni, potem se vpoštevja zadrugni davek, toda le očeta s polnoletnimi sinovi.

Take različne slučaje smo navedli zato, da naši invalidi lažje razumejo, kako je treba v njihovih posameznih zadevah smatrati in postopati.

V tem smislu je treba pri posameznih slučajih tudi izpodbijati neugodna rešenja.

V tekstu zakona imamo še nadaljno besedilo glede družin, ki se ga najbrž drugače vpoštevja, vendar pa je popolnoma razumljiv.

»Kot zadruga se smatrajo itd. istotako družine vojakov, ki so v vojni padli, umrli ali so pogrešani, in družine umrlih vojnih invalidov.«

To znači, da se pri pokojnem smatra njegova družina (žena in otroci) kot zadruga in istotako pri umrlem invalidu, ne pa mogoče družina oče in mati, brati, sestre.

Iz tega upamo, da bodo mogli prizadeti tovariši posneti slučaje zase in se pravočasno obrniti na udruženje v svrhu izpodbijanja.

Veličasten tabor bivših bojevnikov na Brezjah

Naši bivši bojevniki se niso strašili vremena in gmotnih zaprek, ki so v tem času precejšnje in so prišli tudi letos v nepričakovanem številu na Brezje, kamor je tovariška Zveza bojevnikov tudi letos sklicala svoj tabor.

Vsakoletni tabor na Brezjah postaja že skoro tradicionalna in narodna prireditve, ki bo gotovo ostala, dokler bodo živele danes še številne vrste bivših bojevnikov iz svetovne vojne.

Delegati Krajevnih skupin, z glavnim odborom pa tudi mnogo oddaljenega občinstva je prišlo na prijazno Brezje že v soboto 9. julija t. l.

Zvečer ob 19. uri se je vršilo v samostanski dvorani delegatsko zborovanje, ki je pokazalo precejšnji razmah tovariške zveze, po njeni pred kratkim izvršeni reorganizaciji. Prvi podpredsednik tov. Matičič, je otvoril zborovanje in opustil predsednika g. generala Majstra, da kljub svoji nameri, radi boleznij vendar ni mogel dospeti. Navzoči so vzklkali: Živijo general Majster!

Nato je pozdravil vse navzoče, ki so prišli od blizu in daleč kot pionirji naše misli in lepe tovariške ideje. Predlagal je, da zbor odpošlje vdanostno brzojavko Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru, ki je bila sprejeta z navdušenim ploskanjem in vzkliki Živijo kralj! Tudi g. generalu Majstru je bila odposlana pozdravna brzojavka.

Posebej je poudaril tov. Matičič veliko naklonjenost, ki jo kažejo v vsakem oziru, posebno pa radi izposlovanja polovične vožnje za Brezje g. ministra Puclja, bana g. Marušiča, pa tudi železniškega ministrstva in ljubljanske železniške direkcije.

Sprejeto je bilo, da se zveza s posameznimi pismi zahvali za naklonjenost in simpatije.

Pozdravil je tudi predsednika tovariškega Udruženja invalidov iz Ljubljane tov. Matka Štefeta ter navzočega patra g. Stanka Aljančiča.

Po prečitaniu dnevnega reda so sledili referati.

Prvega je imel drugi podpredsednik bivši vojni kurat g. Bonač o temi organizacije.

Obrazložil je reorganizacijo in spremembo pravil, po katerih so oživele Krajevne skupine in postale samostojne organizacije v okviru zveze.

Tov. Wagner je obširno razložil društveno glasilo Bojevnika, ki je v kratki dobi svojega izhajanja pokazal veliko zanimivega čtiva iz svetovne vojske in sedanje organizacije. Naštevati je dosedaj objavljene članke, ki so v širši slovenski javnosti vzbudili veliko zanimanja in ljubezni do naše organizacije.

Tov. Matičič je govoril o bivšem in bodočem obstoju zveze. Pri njenem razvoju je bilo mnogo pogrešnega. Takrat so bile boljše razmere, ljudje so še živeli v samih spominih iz vojne, danes pa ni tako ugoden čas za večanje organizacije ker živimo v težjih materialnih prilikah.

Čeprav številčno organizacija ni tako jaka, kot bi bila lahko, vendar pa ima za seboj moralno silo in tudi številčno maso bojevnikov, ki se udeležujejo zvezinega programa, čeprav niso redni člani in teh je gotovo okoli 60.000 mož.

Mi ne poznamo strankarstva in tudi

ne nasprotnikov, pred nami je ljubezen do bližnjega, do človeka, med nami je tovarištvo. Mi hočemo, kolikor mogoče omiliti življenje našim tovarišem predvsem pa vojnim žrtvam. Naša smer je samo socialna in gospodarska.

Poleg tega pa imamo pred seboj narodni interes, težnje slovenskega in celokupnega jugoslovenskega naroda. Naš je problem, kakor vseh bojevnikov sveta mirovna propaganda. Vsi oni, ki so trpeli v vojski, so danes pacifisti. Pri tem pa je treba vseeno upoštevati, da smo, ako nas kdo napade zadnji, ki bi hoteli bežati in prvi, ki hočemo braniti.

Sleheri bojevnik naj bo apostol te misije, da ponese našo zvezino idejo ter program in ponos v domačo vas. Tako naj se ustanavljajo nove skupine. Naj živi naša misel preko slovenske zemlje.

Tov. Miklavčič je ugovarjal, da bi se smatralo skupine za samostojne, temveč kot enotna zveza, mirovno propagandno pa je treba gojiti po vzgledu drugih enakih bojevniških svetovnih organizacij.

Predsednik je nato pozdravil delegata tov. bivšega polk. Knifca in predsednika nove šentpeterske skupine v Ljubljani tov. Poldeta Zupančiča, ki sta došla malo kasneje.

Kot važno novo akcijo zveze je razložil tov. Rozina in sicer »Zavarovanje članov za slučaj smrti«, ki jo je izdelala skupina Moste in bo skoro v kratkem potrjena.

Prečital je važnejše točke pravil, ki predvidevajo skupine za zneske od 3000 do 10.000 Din ter vpisnine od 30—50 Din ter mesečne stalne prispevke po 2 Din. Tov. Kubelka, linij. pomor. kapetan v p. je izražal mnenje, da bi se za siromašnejše člane skupine znižale in bi znašal mesečni prispevek kvečjemu po 1 Din. Na ta način bi bilo omogočeno zavarovanje siromašnim članom.

Tudi tov. Žan je priporočal znižanje prispevkov.

Tov. Tomc pa je izrazil pomislek, ako bo blagajna zmogla, če bo pobirala enake mesečne prispevke, mesto od vsakega smrtnega slučaja?

Tov. Zupančič je želel pojasniti o ureditvi dajatev in podpor, nakar je bilo zaključeno, da naj natančnejša pojasnila oziroma odstavke pravil prinese list Bojevnika.

Tov. Muh iz Trbovelj je ugovarjal, zakaj se ni slična akcija za posmrtnine ustanovila že pred leti, ko je Trboveljska zveza vojakov predložila načrt pravil. Takrat so bili boljši časi. Osnova je bila tudi boljša, ker je bil predviden poleg posmrtnin tudi bolniški podporni sklad, ali družinam, katerih vzdrževalci gredo na orožne vaje, ali v slučajih elementarnih nezgod. On je proti prispevkom po 2 Din.

Tov. Pirc razloži, zakaj je bil takrat proti trboveljskem načrtu. Akcija je bila težko izvedljiva, ker je bilo premalo članstva in postalo število še manjše. Zasnovanje, ki ga predlaga skupina Moste, pa je znosljivo in dobro zamišljeno.

Tovariš — angel

Mnogo spominov veže borca, ki je ob času svetovne vojne branil svojo lepo domovino ter vztrajal zvest svoji zaprisegi. Ljubezen do naše mile slovenske zemlje, do dragih svojcev ter člega slovenskega naroda mu je vlivala moč preko vseh ovir, muk in nevarnosti, samo da prepreči sovražniku nakane, podjarmiti si, kar je prešlo dragega in svetega od naših predhodnikov v našo last. Kako otežkočeno in trpko je bilo vojaški bojno polje, ume podčrtati vsakteri, ki je stal takrat na braniku naših mej. Tisoče pušk in raznega eksplozivnega materiala je bilo naperjenega takorekoč noč in dan na njegove prsi, tisoče bodal je čakalo, da zareže svojo ostrino v njegovo srce — v srce nedolžno, katero ni učinilo nikomur niti sence kakšne krivice. Tisoče naših fantov se je zgrudilo zadetih, tisoče očetov, mater, bratov, sester in nevest je zaplakalo neutešno ob bridki novici, da sina ni več med živimi. Nežabni so nam tovariši — ranjenci, ki so vzdihajoč umirali daleč od doma, nihče od svojcev jim ni podal desnice v zadnji pozdrav, nihče od domačih jim olajšal prehod groba z domačo besedo ali poljubom sladke domače ljubavi. Kakor mučeniki — svetniki so umirali zapu-

ščeni od sveta naši fantje tam v daljini, mrzli tujini; zaslužili so si kakor nihče, blag, neizbrisljiv spomin. Slava jim!

Poleg številnih vojnih doživetij živi v našem spominu pa tudi neštevilno vzornih in plemenitih činov od strani tovarišev, kateri naj bi živeli. Zlasti v sedanjem času, ko blagi čut čim dalje bolj umira, nasprotno pa poganja prav bohotno egoizem, brezvestnost in samopašje, bili bi ti vojni tovariši vsem tem ozkosrčnežem v najsvetlejši zgled. Četudi zadnji košček kruha, ipak se je razlomil bratsko med seboj, poslednja cigareta se razdelila na tri ali štiri dele, samo da je sleherni vsaj nekaj dobil ter svojo potrebo potolažil. Požrtvovalno se je reševalo uboge ranjence, dasi je bilo treba čisto tvegati lastno življenje. A koliko se žrtvuje danes v odmeno nam nekaterim invalidom, koliko se stori v pomoč tisočermu dela, kruha ter strehe potrebnim? Da jih ni toliko padlo v vojni, teh res plemenitih src, imovitih in revnejših, trdim smelo, bi imela civilizacija danes drugačno lice, kakor ga kaže pristransko samo v razvoju kapitala, a v pogibeli siromaka. Premnogi vidijo le sebe, namesto pomagati bližnjemu v sili, ga kanijo le upropasti in gleda na to, ali je ali ni dejstvo tudi v nasprotju z vestjo ter verskimi načeli. Kadarkoli čujem ali čiš-

tam v kakšnem časopisu očitke, ki dolžijo bivše borce sedanjega brezverstva in razbrzdanosti, sem hipoma iz ravnovesja. In opravičeno. Toliko vere in zupanja v Boga, kakor ravno v vojni, v domačem kraju pred tem sploh nikjer videl nisem (to pričajo lahko tisoči), toliko iskrene ljubezni, požrtvovalnosti ter plemenitosti pa tudi ne. Za našo vero in domovino smo se sploh bojevali, vera je bila naša moč, up in tolažba, vera nam zagotavlja tudi danes dosego pravičnega deleža, čim nas človeško brezsrčje oblaža, čim dalje bolj le s trnjem preziranja in krivic. Vera ostane torej z nami neomajna do konca, pa tudi hvaležnost ohranimo trajno do vseh, ki se napram nam izkazujejo kot resnični značaji. Mi smo in ostanemo iz srca hvaležni vsem, ki so nam naklonjeni, ki nam priznajo službo za našo očetnjo, ki priznavajo, da smo udarjeni po tuji krivdi, priznajo, da smo vredni človeškega srca in pomoči. Glas naš je itak klic ob enajsti uri, še malo časa in ne bo nas več invalidov iz svetovne vojne; le grob bo ostal priča naše zapuščenosti in revščine.

Tovariš — angel! Odkod ta vzvišen izraz? Iz prepričanja, cenjeni moj tovariš in čitatelj. V spominu nosim tako plemenitega tovariša, da mu ta naslov

neoporečno pristaja. Bil mi je na fronti prostovoljni strežaj, tako zvest, iskren, ljubeč in požrtvovalen, da ga ne zabim do skrajnih mej svojega življenja. Izčrpan moči sem težal priklenjen vsled boleznij na vozu za prevažanje municije. Do kosti premražen (bilo je za sneženega časa) sem pričakoval tako težko, da se pogrejem vsaj z vročo kavo ali juho. Do kuhinje mi zaradi slabosti ni bilo mogoče priti; pa tudi treba mi ni bilo. Ob sleherni razdelitvi »menaže« je pribrzel k meni kranjski Janez, omenjeni prostovoljni moj strežaj, točno kakor ura. Na licu mu je igral vsikdar dobrodušni nasmehljaj, utešno ter nadobudno mi je govoril, dočim je že držal v roki tudi moj posodico, na to pa skočil z njo h kuhinji. Vrnivši se, je postregel najprej meni kakor bratu skrbno in iskreno. Izjemno pa, če nihče drugi, je iztaknil on kje kaj za pod zob, nikdar pa samo zase, marveč za naju obo. Tolika požrtvovalnost, zvestoba in ljubezen mi je vzbujala čisto resnično presenečenje. Ko sem odhajal potem, po odredbi zdravnika-asistenta v bolnico v Premysl, zazrl sem ob slovesu v njegovih očeh — solze.

V zahvalo ti bodi moj neizbrisni spomin, ti moj nekdanji blag vojni tovariš — angel!

Ker zbor ne more o tako obširni akciji sklepati, pač pa morajo to storiti skupine in odseki, je tov. Matičič pri slučajnostih obrazložil priprave in navodila za tabor drugi dan, nato je bilo zborovanje delegatov zaključeno.

Drugi dan, v nedeljo 10. julija t. l. je že zgodaj dospelo veliko bivših bojevnikov iz bližnje okolice, pozneje pa so ljubljanski in gorenjski vlaki pripekljali številno občinstvo.

Na trgu pred cerkvijo je bivši voj. kurat g. Kogej ob asistenci bivšega kurata g. Rateja in druge duhovščine daroval sv. mašo, pri kateri je pel zvezin moški zbor pod vodstvom tov. Wagnerja.

Po maši je bil rekviem za padle in umrle, pevski zbor pa je zapel dve žalostinki.

Takoj nato je tov. Matičič otvoril ta-

bor s svojim govorom, ki je mnogim navzočim razložil zvezin program in cilje.

Pozdravil je Nj. Vel. kralja, predsednika g. generala Majstra, zastopnika sreskega načelstva iz Radovljice, zastopnika mest občine v Ljubljani g. dr. Fuchsa in mnoge druge odlične zastopnike.

Sledil je še govor tov. Kozine, ki je temperamentno razlagal naloge, cilje in program zveze, a vreme ni bilo toliko naklonjeno, da bi še nekoliko počakalo. Vsled hudega naliva se je moral tabor opoldne prekiniti in množica je posedla k skupnim mizam, da so se prijatelji in znanci pozdravljali in nekoliko pokramljali... S popoldanskimi in večernimi vlaki pa so zopet odhajali na svoje domove, z željo, da se snidejo zopet prihodnje leto zdravi pri Mariji Pomagaj na Brezju.

Invalidski shod

Krajevni odbor v Mariboru je imel v nedeljo, dne 17. julija t. l. dopoldne, v verandi pivovarne Union invalidski shod, ki je bil dobro obiskan. Pokazalo se je, da vlada med vojnimi žrtvami, zlasti med onimi, ki so bile leta 1929 reducirane, nepopisna beda, zato so prihitele povzdigniti svoje glasove in prošnje.

Namen je bil, da se jim obrazloži, kakšne upe smo dobili po kongresu, ki se je vršil pred kratki in da se pojasni priprave našega združenja k akciji za spremembo invalidskega zakona.

Prečitani sta bili okrožnici Središnjega in Oblastnega odbora.

S tem invalidskim zakonom je na tisoče vojnih žrtev oškodovanih in bridko prizadetih, ker so ob vse pravice.

Središnji odbor deluje z vso energijo, da bi popravil te krivice vojnim žrtvam in pospešil zboljšanje sedanje invalidskega zakona.

Treba je, da pride naš načrt pred skupščino in merodajne faktorje. In treba je, da vstvarimo neko mogočo realno podlago, na kateri bomo mogli zagovarjati svoje zahtevke, in to zamožemo s popisom vseh reducirancev in vseh vzrokov, ki so do tega dovedli.

Na naše povabilo se niso odzvali samo oni tovariši in tovarišice, ki so

nam vedno zvesti in redni pomočniki, pač pa tudi mnogo brezbriznih, ki pridejo med nas samo takrat, kadar kaj iščejo. Mnogi nosijo celo v žepih rešenja, da so jim priznane vse pravice, pa oni ne sočustvujejo z onimi, ki tega nimajo. Pokazali so se tudi taki brezbrizneži, ki so imeli v žepih razcapana rešenja za nadaljno prejetje invalidnine, pa niso niti predložili istih finančnih oblisti. S tem so se po svoji krivdi oškodovali. Seveda, ker oni ne potrebujejo organizacije.

Mnogo pa je takih, ki se do danes po 14 letih sploh še niso nikamor javili, pa nosijo na sebi posledice invalidnosti v vsej brezskrbnosti naprej, seveda ker se jim ne more pomagati. Oni niso seveda nikdar prišli k organizaciji, sicer bi ne ostali v takem položaju.

Predsednik tov. Geč je poročal o poteku kongresa, o delovanju stare in nove uprave Središnjega odbora pod vodstvom invalida-kapetana tov. Božidara Nedića. Isti je pokazal vsestransko delavnost, zanimanje in energijo, da s svojim odborom izpopolni združenje, ki bo zmožno pridobiti si svoje pravice in rešiti bedni invalidski stalež iz današnjega položaja.

Nato je pričel tajnik tov. Praydič popisovati prizadete vojne žrtve, ki so dobile tudi vsa pojasnila o njihovih invalidskih osebnih zadevah.

Naše gibanje

Članom iz Maribora in okolice sporoča Krajevni odbor, da bo pisarna zaradi odsotnosti tajnika tov. Praydiča v svrhu zdravljenja v času od 15. do 22. avgusta t. l. zaprta. Le v nujnih slučajih pa se lahko članstvo oglašja med tem časom pri predsedniku tov. Geču v trafiki na Glavnem trgu št. 15.

Pojasnilo. Krajevni odbor v Mariboru sporoča članom tov. Pibrovcu Avgustu, Vogrinu Maksu, Veletu Antonu, Duh Rudolfu, Senekoviču Josipu, Skazi Francu in Jugu Ferdinandu, že z ozirom na pojasnilo v št. 6 našega glasila, da predložene legitimacije za vožnjo še niso dospele od dravske finančne direkcije. Ker se ne more ugotoviti, kje so, smo objavili v Službenem listu Dravske banovine št. 55 dotične legitimacije za izgubljene in neveljavne. Gori navedeni se naprošajo, da predložijo Krajevni odboru nove slike in po 10 Din, da se jim bodo izstavile nove železniške legitimacije.

Krajevni odbor v Mariboru sporoča članom, ki so svojčas ob pristopu predložili svoje slike, da so jim izstavljene članske knjižice na razpolago vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 11. ure v pisarni na Rotovškem trgu št. 1, zato naj pridejo ponje. Vsi zamudniki, ki dolgujejo še članarino za leto 1932, naj pridejo isto brez odlašanja poravnati, da jim ne bo treba ukinjati lista, posebno sedaj, ko je vedno čitati važna poročila za zboljšanje invalidskega zakona.

Ponovno opozarjamo, da naj ne bodo dotični neredni člani in članice toliko brezbrizni, da si pustijo kljub temu, ako ne mislijo biti organizirani in plačati svoje prispevke, pošiljati list naprej na škodo svojih sotovarišev in sotovarišic in ne pridejo povedati, da naj se jih vsaj izbriše iz organizacije.

Njim je pač vseeno, ako ima organizacija še toliko borb in brige za skupno stvar, zato naj vsaj ne škodujejo onim tovarišem in tovarišicam, ki pojmujemo organizacijo in čutijo kaj jim je ona.

Ako se dotični ne bodo odzvali, jim bomo s 1. septembrom t. l. list ustavili, na njihove poznejše prošnje in potrebe pa se ne bomo več ozirali. Torej naj premislijo.

Železniška restavracija v Somboru je razpisana. Licitacija bo 8. avgusta t. l. ob 11. uri. Ponudbe, opremljene z vsemi prilogi in kolekovane s 100 Din, je vložiti do tega dne pri Direkciji državnih železnic v Subotici. Natančnejša pojasnila pri upravištvo našega lista.

Posledica obupa. Dne 12. julija t. l. se je na Radovici pri Metliki obesil invalid tov. Gosenica Martin. Na listek je napisal: »Za vzroke vprašajte gospoda Sturma in tajnika invalidov Zigona v Metliki.«

Kolikor je slednjemu znano, kakor tudi celotnemu Krajevni odboru v Metliki, je bila pokojnemu ustavljena invalidnina radi davčnega cenzusa.

Desno roko je imel od strela vso zverženo, tako, da se je moral podpisovati z levico. Za delo nezmožen, brez dohodkov, ni zmožel niti toliko, da bi plačeval mesto sebe drugo delavno moč. Zabredel je v dolgove in pravde, ki jih je izgubil. Požrle so mu okoli 18.000 Din in to ga je najbrž poglajalo v smrt.

Za nove članske knjižice opozarja Oblastni odbor Krajevne odbore, da ni treba pošiljati samih slik brez popisnic. Večkrat prejemamo same slike in dogaja se, da niti ni označeno, čigave so iste. Brez popisnic ni mogoče vpisati

podatkov v članske knjižice, pa tudi manjka podatkov za statistiko.

Zato naj pazijo vsi Krajevni odbori, da bodo sprejemali članstvo le z izstavitvijo popisnic.

Krajevne odbore opozarjamo, da smejo predlagati za one podpore, ki se izplačujejo iz sredstev Oblastnega odbora, samo take člane in članice, ki imajo plačano članarino in naročnino za list Vojni invalid za celo tekoče leto naprej. Taki, ki ne plačujejo, vendar niso člani in nimajo ničesar zahtevati od organizacije. Dotični pa, ki hočejo biti člani samo pod pogojem, da poprej dobe podporo, pa so dovolj nezanesljivi in neredni člani in članice.

Pri vsakem predlogu naj torej Krajevni odbori navedejo, ako so dotični plačali članarino in list za celo leto.

Kakšna je organizacijska zavest? Neki tovariš je prišel k tajniku Krajevne organizacije v Metliki, da mu napravi prošnjo za zdravljenje v toplicah.

Najbrž je imel slabo vest napram organizaciji, ker je pomolil listine tajniku kar skozi okno, rekoč, da mora biti prošnja takoj gotova in da pride takoj nazaj, ker gre po opravkih. Tajnik mu je napravil prošnjo in celo overil pri sodišču prepise listin.

Že pred časom mu je tajnik povedal, da bo moral poprej plačati članarino, preden nekaj zahteva.

Po prošnji je prišel nekaj dni potem, ko je bila gotova in tajnik ga je zopet tirjal za članarino. Obljuboval je, da jo prinese pozneje, tajnik pa mu vendar ni mogel verjeti. Nato se je dotični razjezil in tajnika za plačilo poštno oštel ter se skliceval, da pojde v Ljubljano, kjer se bo pritožil.

Tovariši, če bomo svoje združenje tako vpoštevali in podpirali, potem se nam obeta gotovo lepa bodočnost in bomo veliko dosegli? To so zelo čudni pojmi!

Tem bolj je pa zameriti, ker dotičnik ni baš slabostojec posestnik in tudi obrtnik.

Glas invalida. Cenjeni tovariš list »Vojni invalid«, kako sem Te željno pričakoval. In sicer zaradi poteka kongresa v Beogradu in na svoj dopis, katerega sem priobčil, sem težko čakal odmeva. Zaradi tega moram javnosti priznati, da je potek kongresa vzbudil veselo situacijo, moj dopis pa bolj ločeno. Zato Te pa najprej prosim, mili mi tovariš list »Vojni invalid«, da poneseš širom naše domovine vsem svojim bralcem in sotrpinom turobno vest, da je nevaležnost plačilo sveta! Ko smo mi stali na braniku domovine in polagali svoje zdrave ude na oltar ter gledali vsako uro in vsak trenutek smrti v obraz, ter tako junaško prenašali glad in mraz, pa nismo z vsemi napori dosegli toliko, da bi se invalidski zakon ustvaril po naših najnujnejših željah in upošteval kakor vsak drugi zakon. Zakaj se ne zganejo merodajni faktorji? Zakaj da se ravno invalidski zakon ne more primesti tak, kot smo ga zaslužili. Polna tri leta so že minula, odkar je stopil ta zakon v veljavo, pa ne čutimo nobene zaščite. Podreča, meseca julija. — Rozman Josip.

Nova invalidska zadruga. V Trzinu so invalidi ustanovili dne 19. junija t. l. svojo Gospodarsko zadrugo. Vršil se je ustanovni občni zbor, na katerem je bilo navzočih 25 zadrugnikov. Pravila so v glavnem sprejeli taka, kot jih ima naša zadruga Vzajemna pomoč v Ljubljani. Takoj je bilo podpisanih 17 deležev po 50 Din. Krajevni odbor pa je sklenil kupiti revnim članom za 4000 Din deležev. V upravo zadrugo so bili izvoljeni vsi odborniki Krajevnega odbora. Zadruga ima že svojo delavnico za pletenje nogavic in trikotaže sploh. Dobil je že nekaj odjemalcev in če se bo trgovsko uveljavila, bo svojo delavnico razširila. Poleg tega hoče nuditi svojim članom tudi gospodarske kredite. Pozdravljamo to akcijo, ki naj pokaže potem pot tudi drugim našim organizacijam.

Članstvo Krajevnega odbora Jesenice se tem potom poslednjič opozarja, da poravnava članarino in naročnino za list »Vojni Invalid«. Kakor vsakemu znano, preneha biti član združenja vojnih invalidov, kdor je nad pol leta v zaostoj z naročnino in takemu malomarnemu članu odbor ne more in tudi po pravilih ne sme sprejeti in reševati

pritožb, vlog itd. Tudi člani iz Rateč, Kranjske gore in Mojstrane naj v najkrajšem času store svojo člansko dolžnost.

K. O., Jesenice.

Ako pristopite k Ljudski samopomoči, preskrbite svojem znatno pomoč ko umrjete. Nižje skupine so pristopne za vsakega, ne da bi mu bilo treba plačevati znatnih prispevkov. Vsak lahko utрпи malenkostne dajatve tako, da nič ne občuti. Prijave sprejema Stanko Tomc, Ljubljana, pri Oblastnem odboru Udruženja vojnih invalidov.

Smrtna kosa. Redukcija Večnega Sodnika gre svojo pot in mnogo jili je že iz našega okoliša, katerim je vojna vihra prizanesla, da niso obležali tam med tisočeriimi tovariši, ker v knjigi usode ni bilo tako zapisano, vendar pa so po dolgotrajnem trpljenju podlegli vojnim poškodbam doma. Tudi Janez Razinger, p. d. Adamčev od sv. Križa nad Jesenicami je šel za onimi mnogimi. Ko je dospela okrožnica O. O. s pozivom, da naj se vsi iz l. 1925 reducirani vojn invalidi zglašijo pri svojih K. O., je K. O. Jesenice med drugimi tudi Janeza Razingerja pismenim potom pozval, naj pride z dokumenti, da se mu popravi prizadejane krivice. Toda, ko je dopis prišel v hišo, je našel Janeza Razingerja na mrtvaškem odru. Čuden slučaj. Sedaj mu ni potreba ne obnove, ne poizvedb in tudi ponovne redukcije se mu ni treba več bati. Počivaj v miru pod lepo Golico. Tisoči in tisoči bodo hiteli vsako leto mimo Tvojega groba. Se te bo kdo spomnil? Mi Tvoji nekdanji tovariši se Te homo.

Krajevni odbor U. V. Invalidov v Celju poziva vse člane, ki niso še vrnili tiskovin, katere so za popolniti, da iste takoj vrnejo, ker se bodo rabile v statistične svrhe, eventualno za druge seznane. — Članarina in naročnina je do srede avgusta za plačati, ker drugače se bo moral list ustaviti.

Nekatere organizacije opuščajo pošiljave polletnih obračunov. Začetkom julija bi morale poslati obračune, pa jili niso še za prejšnje polletje. Opozarjamo tudi, da je treba tromesečne obračune Ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja še vedno pošiljati, ker zakon o nadzorstvu še ni ukinjen.

Statistika reducirancev, ki so jo poslale Krajevne organizacije, je zaključena in te dni odposlana obenem z našimi predlogi k invalidskemu zakonu. Zato opozarjamo, da ni treba pošiljati naknadnih popisov. Tudi se dogaja, da hodijo posamezni člani v Ljubljano vsled naknadnega vpisa. Opozarjamo, da to ni potrebno, da ne bodo imeli nepotrebnih stroškov.

Oblastni odbor je dobil statistične podatke tudi drugod. Člane pa še opozarjamo, da naj ne mislijo, da bodo kaj izgubili, ako ne pridejo k naknadnemu popisu.

Naročnina za naš list. Vedno prinašamo opomine posameznih Krajevnih odborov svojim članom, da naj poravnajo naročnino za list »Vojni invalid«, in pa naročnino. Ponekod je slab odziv, kar vidimo, ko dobivamo nove naslove. V zadnjem času pa so nekatere organizacije zopet povečale število naročnikov. To se vidi, da so organizacije vsled sedanega popisovanja postale zopet bolj agilne, članstvo pa bolj zavedno, ker se vrši zopet borba za zboljšanje invalidskega vprašanja. Mislimo, da ne bo nobenega, ki bi se ne zavedal tega in bodo oživele vse dosedaj speče organizacije.

Članstvo opozarjamo v imenu vseh organizacij, da tudi v ostalih krajih, kjer do sedaj še ni tega storilo, pride poravnati naročnino in članarino.

Organizacije pa naj pobrano naročnino takoj odvedejo upravi »Vojnega invalida«.

Invalidsko sodišče drav. div. oblasti v Ljubljani se je preselilo iz poprejšnjih prostorov v pritličju kasarne Vojvode Mišiča v zadnji trakt te vojašnice proti kolodvoru, in sicer v II. nadstropje. Toliko v vednost onim, ki pridejo osebno na invalidsko sodišče, da ga ne bodo iskali v prejšnjih prostorih.

Tudi je predsednik tega sodišča sedaj g. dr. Gaber, za drugega sodnika pa bo g. dr. Pompe.

List »Ratni Invalid«. To glasilo celokupnega našega združenja zopet izhaja v Beogradu. List prinaša zelo stvarne in lepe članke o vsem našem vpraša-

nju in je za vsakega zanimiv in potreben. Tiskan je v cirilici in deloma v latinici. Mi imamo sicer svoje glasilo »Vojnega Invalida« in je seveda za nekatere težko imeti še drugega, posebno pa, ako ne znajo čitati cirilice. Vendar pa apeliramo na take invalide, ki lažje zmorejo naročnino in so tudi zmožni čitanja obeh tiskov, da naročijo »Ratnega Invalida«.

Dotičnim, ki hodijo v bolnice, v vednost. Večkrat se pripeti, da pride kak invalid k Oblastnemu odboru po podporo ali za posredovanje, da se bo mogel peljati nazaj, ker gre iz bolnice. Misli si, da bo v Ljubljani dobil prosto vožnjo za nazaj, pa je ni dobil.

Invalidski zakon daje prosto vožnjo invalidu, kadar potuje po zdravniškem nakazilu uradnega zdravnika v bolnico in tudi za nazaj.

Dotično zdravniško spričevalo, oziroma nakaznico za bolnico pa se mora predložiti tudi pristojnemu sreskemu načelstvu in sicer gre lahko invalid kar takoj osebno tja.

Sresko načelstvo pa izda potrdilo, da ima dotični invalid, ker je uradno poslan v bolnico v svrhu zdravljenja, prosto vožnjo po železnici od postaje (ki jo navede) in do postaje (ki jo tudi navede) in nazaj s potrdilom bolnice, da se je zdravil.

Torej preden gre v bolnico, si mora invalid preskrbeti tako listino, potem pa brez ovir lahko pride in odide za stonj po železnici.

Prosto vožnjo morajo dati tudi državní poštni avtobusi.

Vsak naj torej pazi na to, da ne bo toliko zadržkov in sitnosti.

Nabiranje inseratov. Naš list prinaša cene za inserate, ki bi se lahko objavljali. Tovariši, ki imajo lastne obrate ali pa stike z drugimi, bi lahko agitirali, da dobimo naročila za inserate. Vsak stanovski list prinaša tudi parte za umrle svoje člane ali tovariše, iz naših vrst pa ni tozadavnega odziva. Če pogledamo nemški invalidski časopis, vidimo, da ima veliko posmrtnic in inseratov, zato bi bilo lepo, ako se tudi pri nas začne objavljati parte, ki bi jih za člane seveda računali minimalno.

Tromesečni obračuni. Središnji odbor objavlja. Ker je bil z rešenjem Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja (St. Br. 36422 od 22. julija 1932) razrešen delegat tega ministrstva pri Središnjem odboru, je bilo s tem ukinjeno tudi direktno nadzorstvo ministrstva nad našim udruženjem.

Vsled tega Oblastnim in Krajevnim odborom v bodoče ni treba več pošiljati tromesečnih poročil in obračunov Ministrstvu socialne politike, pač pa Središnjemu odboru.

Bolgarski vojni invalidi so poslali našemu Središnjemu odboru po kongresu sledeči dopis: »Gospod predsednik. V štev. 9 in 10 Ratnega Invalida, organa vašega udruženja, smo doznali za IX. redni kongres vojnih invalidov Kraljevine Jugoslavije kakor tudi za resolucijo o glavnem zahtevku vaše organizacije, da se izvrši revizija invalidskega zakona iz leta 1929, da se zboljšajo pogoji za boljše življenje vaših članov.

Iz vse duše želimo vaši organizaciji brzega napredka v smislu vaših želj in pošiljamo našim bratom v Jugoslaviji najsrčnejši pozdrav.«

Nestalno članstvo. O priliki zadnjih prijav za štatistiko, ki jo dela naše udruženje, smo videli, kako je ponekod organizacija opešala. Invalidi so hodili osebno v Ljubljano iz oddaljenih krajev, da bi se prijavili pri ljubljanski organizaciji. Dotični gotovo niso posebno zavedni, ker bi drugače šli k svojim Krajevnim organizacijam. Mislili so si, ako ne smem k svoji organizaciji, kjer nimam plačane članarine, grem pa kar v Ljubljano. Vendar pa so bili nekateri izmed njih voljni pristopiti kot člani raje v Ljubljani.

Krajevni odbor v Ljubljani ni sprejemal teh oddaljenih tovarišev, temveč jih je napotil do najbližjih organizacij v njihovem kraju.

Tega stanja pa so v veliki meri krivi tudi dotični krajevni funkcionarji, ki se za svoje organizacije premalo ali pa prav nič ne brigajo. Vemo, da se ponekod člani sploh nimajo na koga obrniti.

Dotične organizacije, katere so tako opešale, opominjamo, da naj zopet pričnejo agilneje delovati.

Ako niso stari odbori voljni delati, naj vsaj javijo Oblastnemu odboru, da se izvrši sprememba ali preosnova.

Pri pritožbah, katere pošiljajo Krajevni odbori Oblastnemu odboru v delo, naj se pazi, kdaj poteče rok. Ko pride

stranka k tajniku, naj jo vpraša, kdaj je dobila dostavljeno rešenje, nato pa na isto napiše datum. Ko se pošilja Oblastnemu odboru je najbolje, ako se tu di v dopisu naznači: »Rok izteče dne«. Na ta način je na prvi pogled mogoče v pisarni Oblastnega odbora paziti na rok pritožbe, ali pa tudi ponovnega sojenja.

Raznoterosti

Neznani vojaki na francosko-nemški fronti. Francozi še dandanes izkopavajo silne skupne grobove na nekdanji francosko-nemški fronti. Tudi na posamezne grobove, za katere doslej ni bilo znano, nalete večkrat. Do sedaj so opravili Francozi res ogromno grobarsko delo. Število mrličev, ki jih do sedaj najdejo povprečno vsak mesec, je naraslo že na 1000. Med temi je, kakor so ugotovili, povprečno tretjina do polovica nemških vojakov. Na žalost v mnogih slučajih ni mogoče več ugotoviti, kdo so bili padli vojaki. Vse žrtve svetovne vojne, katerih ni mogoče identificirati, polegajo v skupno ogromno gomilo »neznanih vojakov«. Doslej so našli v dobrih desetih letih že 220.000 mrličev, pokopanih v nekdanjih frontnih odsekih. Velik del teh so že izkopali in namestili v skupnih vojaških grobovih. Vpoštevati pa moramo, da precejšnjega dela vojnih žrtev na tej fronti sploh ne bo mogoče najti, ker jih ni bilo malo takih, katerih okostja je vojna vihra raznesla na vse strani. Sedaj raziskujejo najširšo okolico trdnjave Verdun, okrog katere se je bil svoj čas morda najstrašnejši boj svetovne vojne.

Oborožen mir velja blizu 300 milijard dinarjev na leto. Vse države izdajo v vojne namene 80 do 85 odstotkov davkov. Nezaposlenih je 15 do 20 milijonov (brez svojcev) in 40 do 50 milijonov ljudi živi od miloščine. Tako poroča ameriški senator Borah.

Samo tri milijarde mark bodo plačali Nemci na naslov reparacij v obliki bonov na petnajst let. Po Joungovem načrtu bi pa bili morali plačevati do leta 1988 ogromno vsoto 114 milijard zlatih mark. Velesile so pristale na ta aranžman v upanju, da bo Amerika nato pristala na črtanje vojnih dolgov.

Male države za takojšnjo razorožitve. Švica, Španija, Belgija, Holandska, Danska, Norveška, Švedska in Čehoslovaška so intervenirale pri predsedniku razorožitvene konference Hendersonu, češ, da naj se konferenca koncem julija ne prekine za 3 mesece, dokler se sklepa vsaj o tistih točkah razorožitvenega programa, o katerih ni načelne razlike. Tu sem spada prepoved kemičnih in bakterioloških pomočkov v vojni, prepoved zračnih bombnih letal, nadzorstvo civilnega zrakoplovstva, omejitve stroškov za oboroževanje. Velesile se pa za predlog ne ogrevajo in hočejo razpravljati o tem šele novembra.

K razorožitvi. V Ženevi se sedaj posvetujejo o načrtu k razorožitvi, ki naj se predloži razorožitveni konferenci. Angleški zunanji minister sir John Simon je prevzel posredovanje in se mu zdi, da soglaša z načrtom večina delegatov. Zlasti je soglasje med delegati glede naslednjih predlogov: Bodoča razorožitvena konvencija naj obsega določbe v varstvo civilnega prebivalstva pred napadi z zraka. Metanje bomb iz zrakoplovov se naj neomejeno ne prepove, marveč naj se le pogodbeno prostorno omeji. Za bombna zračna letala naj se določi teža praznoga letala navzgor, pri čemer naj ostane meja nedoločena. Dovoljujejo naj se izjeme. Določiti se pa mora največje dopustno število celotne tonaže vojaških letal. Letala, ki presegajo določeno število ton, se morajo podrediti nekemu mednarodnemu režimu. Tanki s težo, ki se še določi, se morajo prepovedati in v določenem roku potem, ko stopi v veljavo razorožitvena konvencija, uničiti. Število in kaliber težke poljske artilerije se morajo omejiti. Kemiška in bakteriološka vojna ter podobna orožja, kakor metalci ognja, naj se popolnoma prepovedo.

Kako štedijo Zedinjene države v Ameriki. Zedinjene države ameriške so strogo kapitalistična država, ki se obenem zavedajo posledic gospodarske krize. Zato so posamezne zvezne države kakor tudi zvezna vlada že mar-

sikaj ukrenile za vzdrževanje nezaposlenih. Skrb za nezaposlene se nalaga predvsem občinam v obliki dobrodelnosti, kar sicer ne odgovarja morali. V Ameriki imajo 10½ milijona nezaposlenih, zato je razumljivo, da države pospešujejo tudi ogromna javna dela. Za Ameriko prav značilen pa je sklep senata, da morajo vsi državni uradniki, ki imajo nad tisoč dolarjev (t. j. 56.000 Din) plače na leto, oditi za en mesec na brezplačni dopust. Ta prihranek, s katerim hočejo razbremeniti sicer samo proračun za 150 milijonov dolarjev (8½ milijard dinarjev) in ki ne bo zadostal, ima to moralno stran, da se vzame tam, kjer je, in da se pusti plače, ki ne dosežajo niti eksistenčnega minimuma, nedotaknjene.

Evropa preveč razkošno množi svoje prebivalstvo. Ob Kristusovem rojstvu je imela Evropa 80 milijonov prebivalcev, danes jih ima brez Rusije 377 milijonov. Prebivalstvo se zlasti naglo širi od leta 1870. Vojna je številu prebivalstva naravnost koristila. Splošno vlada mnenje, da je danes v Evropi 100 milijonov ljudi preveč. Predsednik Zedinjenih držav Hoover je rekel, da Evropa preveč razkošno pomnožuje svoje prebivalstvo.

Anglija eksportira vojni material. Član angl. delavske stranke, D. Adams, je vložil v parlamentu interpelacijo na vlado, v kateri opozarja na stalni eksport orožja in raznih eksplozivov iz angleških državnih tovarn za Daljni vzhod. Posebno protestira proti transportu 640 ton nevarnih eksplozivnih snovi iz Wolwicha v Bramley, s čimer je ogroženo življenje ne samo spremljevalnega osebja, ampak tudi drugih prebivalcev.

Koliko tuincev je v Jugoslaviji. Vseh skupaj je okoli 26.000, in sicer 6621 Italijanov, 6574 Čehov, 4850 Avstrijev, 1722 Ogrov, 1382 Nemcev, 869 Bolgarov, 523 Poljakov, 430 Rumuncev, 323 Albancev, 317 Grkov, 283 Francozov, 123 Turkov, 98 Angležev, 40 Špancev, 35 Belgijcev, 22 Švicarjev itd. Razen tega prebiva v Jugoslaviji 1362 ruskih emigrantov.

Amerika upa na skorajšen konec gospodarske krize. National City-Bank v Newyorku je izdala zelo optimistično poročilo, ki prorokuje skorajšnjo ustalitev cen produktom in valutne veljave, kar bi pomenilo, da bo gospodarstvo v kratkem zopet oživelo, in sicer še to jesen. »Daily Telegraph« pa poroča iz Newyorka, da pričakujejo vsi sloji v Ameriki skorajšnjo novo dobo blagostanja, ker se je padec cen surovinam ustavil. Prepričani so, da bo v kratkem splošen gospodarski dvig zamenjal sedanja hudo krizo.

Rusko-poljska pogodba. Pogajanja med Poljsko in Rusijo so zaključena. V nedeljo sta podpisali obe državi pogodbo, po kateri se ne bosta druga drugo napadali z vojsko. Ta pogodba je važna za Poljsko, ker se nahaja med dvema različnima svetovoma, na vzhodu sovjetsko republiko, na zahodu in jugu v revoluciji se nahajajoče države. Poljska želi doseči enako pogodbo z Nemčijo.

Zbližanje Bolgarije in Jugoslavije. Bolgarski časnikar Antonov je pokrenil vprašanje zblizanja med Bolgarijo in Jugoslavijo. Antonov spada med »omladince«. Nedvomno bi bilo zblizanje balkanskih narodov velikega pomena. Toda sedanja Bolgarija se boji tega zblizanja, češ, kaj bodo potem porekli Rumuni, Grki, — Italija. Čudno vprašanje. Prejšnji rumunski predsednik vlade je tudi rekel, da je zblizanje med inteligenti mogoče, težje je med narodi. — Mi pa trdimo, da je sporazum potreben; če ga ni, se ga brani politična inteligenca in »gospodarstvo«. Narodi pa sporov ne marajo, razen, če so nahujskani.

Pšenična žetev v Jugoslaviji. Razširjale so se vesti, da bo letos malo pše-

nice v Jugoslaviji, češ, da je rja napravila ogromno škodo. Te vesti pa niso povsem resnične. Rja je napravila sicer nekaj škode, vendar ne tako velike. Od lanske žetve je v zalogi še 50.000 vagonov pšenice. Porabi se je v celi državi okoli 175.000 vagonov. Vrhutega je pšenica jako dobro obrodila v manj plodovitih krajih. Škoda po rji se s tem zmanjša in država bo imela precej pšenice za izvoz. Neresnične vesti so povzročile dvig cen, ker so jih raztrosili spekulanti z žitom.

Sprejem gojencev v državno prometno železniško šolo. Uprava državne prometne železniške šole sprejme za leto 1932-33 do 120 kandidatov. Šolanje traja dve leti. Kandidati morajo uspešno opraviti sprejemni izpit iz srbsko-hrvatsko-slovenskega jezika, iz aritmetike in geometrije za nižje razrede srednjih šol in iz geografije s posebnim ozirom na Jugoslavijo. Vsak kandidat mora prošnji priložiti potrdilo policijskega oblastva glede našega državljanstva in potrdilo o svojem vedenju.

Dolgovi Jugoslavije. Finančno ministrstvo je izdalo poročilo o finančnih obveznostih države, iz katerega je razvidno, da dolguje naša država v inozemstvu 32.763 milijonov dinarjev; za tuzemska posojila pa 6020 milijonov dinarjev. Letno mora naša država plačevati za odplačevanje in obresti 1277 milijonov dinarjev, ali na vsako glavo približno 10 dinarjev. Največ teh posojil je bilo najetih med vojno za vojne potrebe.

Ne iščite dela v Beogradu! Uradno sporočajo: Zadnje čase prihaja v večje industrijske centre iz mesta v državi vedno več brezposelnih delavcev in ubožanih kmečkih ljudi, misleč da bodo tamkaj dobili kako zaposlitev in si tako popravili svoj nepovoljni socialni položaj. Vedno večji dotok teh ljudi se opaža zlasti v Beogradu, kjer pa isti ne dobijo nobenega dela in zaslužka. Razen tega so izpostavljeni raznim neprijetnostim in težavam, ker se jim vsled pomanjkanja potrebnih sredstev ne more nuditi nikake podpore, niti za pot domov.

Smešnice

Mož: »Draga moja, prav za prav ne bi smela nikdar soditi moškega po njegovi obleki.«

Žena: »Saj tega tudi ne storim. Jaz presojam moškega vedno po obleki njegove žene.«

Mladenč, ki se poteguje za službo: »Moja glava je vse moje premoženje.«

Ravnatelj tvrde: »Dragi moj, saj revščina ni nobena sramota.«

LEVANTE

mednarodna špedicijska družba z omejeno zavezo
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica št. 30

se priporoča cenj. invalidom, obrtnikom in trgovcem, ki dobivajo kako blago iz inozemstva, za posredovanja, špedicijo, zacinjenje l. t. d.
Izvršuje naročila hitro, točno in poceni.

CENJENI ČITATELJI!

Otvorili smo inseratni oddelek in apeliramo na vse, da nabirajo inserate. Nabiralcem smo pripravljeni dati 25% provizijo. Naš list gre po celi državi in ga čitajo vsakovrstni sloji.

Cene inseratov so: Cela stran 800 dinarjev, ½ strani 400 Din, ¼ strani 200 Din, 1/8 strani (dvokolonski) 100 Din, 1/16 strani (enokolonski) 58 Din, 1/32 strani (enokolonski) 25 Din, posamezne vrste po 2 Din, in sicer za enkratno objavo. Pri večkratnih ali stalnih objavah tudi popust po dogovoru. Naročila sprejema upravništvo »Vojnega Invalida«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Fricko Juvan, Kolodvorska ul. 35. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. — Predstavnik za tiskarno: Albert Kolman.